

Møde om vandplaner 2021-2027

Regionale møder, marts 2022

Noget at leve af. Noget at leve for.

Dagsorden

10.00-10.15	Velkomst v. Thor Gunnar Kofoed
10.15-12.30	Faglige emner og udfordringer
10.15-10.20	Grundvand & Søer
10.20-11.55	Kystvande • Hvad er vandplanen og 2nd opinion v. L&F • L&F's position og aktiviteter v. L&F • Hvad kan gøres lokalt? v. L&F • Faglig vurdering v. SEGES
11.55-12.30	Vandløb - EnviDan-analysen som multitool til høringssvar og aktiviteter
12.30-13.00	Frokost
13.00-14.00	Drøftelse af indsatser og aktiviteter, organisering samt opsamling

Grundvand & Søer

Søer

- Indsatser rettet mod fosfor
- Fosfor-vådområder, forbedret spildevandsrensning, fortsat opkøbsordning for dambrug og sørestaurering

Grundvand

- Kvantitativt: 95 pct. er i god tilstand (2041 ud af 2050)
- Kemisk tilstand: 1763 forekomster i god tilstand, 249 i ringe, 38 ukendt
  - VP3: *"På baggrund af seneste data fra grundvandsovervågning vurderer Miljøministeriet, at den eksisterende og planlagte generelle regulering til beskyttelse af grundvandet er **tilstrækkelig til at sikre, at indsatsbehovet på længere sigt opfyldes**, samt til at sikre en vending af stigende trends for forurenende stoffer."*
- Udviklingsindsatser: overvågning, kortlægning, metodeudvikling

Kystvande

Regionale møder, marts 2022

Noget at leve af. Noget at leve for.

Vandplaner for perioden 2021-2027

- Udkast til vandplaner (VP3) blev sendt i høring 22. december 2021 – med ét års forsinkelse
- VP3 er foreløbig sidste runde planer – endelig deadline for at opnå god økologisk tilstand er 2027!
- Kommissionen har *ikke* meldt noget ud om yderligere planperioder efter 2027.
  - Men tanken er ikke fjern i vores nabolande
- Reduktionsmål og indsatser for kystvande (kvælstof) følger i store træk landbrugsaftalen fra oktober 2021.

Noget at leve af. Noget at leve for.

Forventet tidsplan for vand- områdeplanerne 2021-2027

December 2021

Vandområdeplanerne med tilhørende bekendtgørelser og miljørapport sendes i ekstern høring

Januar/februar 2022

Præsentation af indholdet for hovedinteressenter, samt regionale møder

Juni 2022

Frist for høringssvar (6. mdr. efter udsendelse i høring)

December 2022

Endelige vandområdeplaner offentliggøres

Januar 2023

Vandområdeplanerne indrapporteres til EU-kommissionen

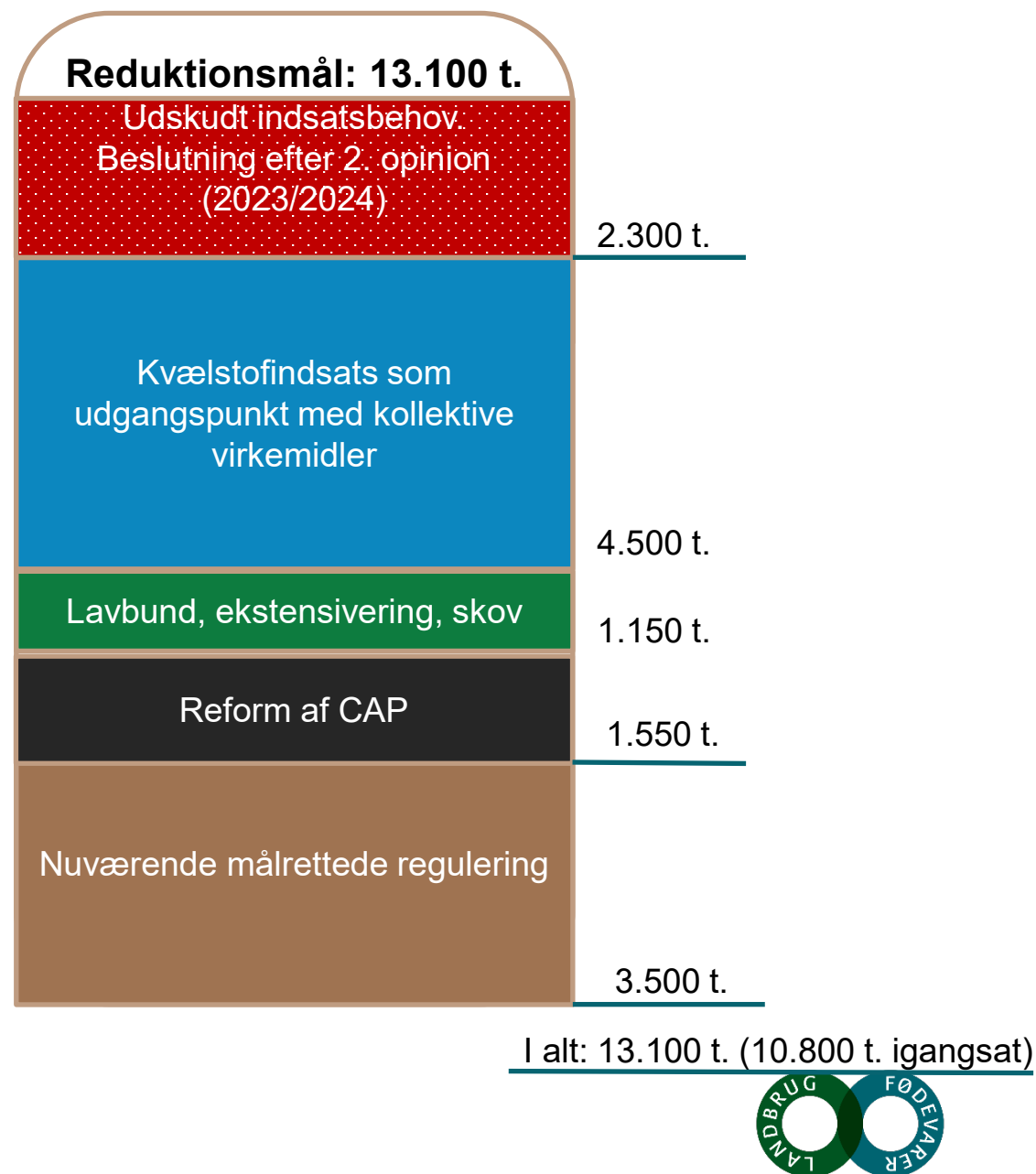
2023/2024

Genbesøg og stillingtagen til evt. resterende indsatsbehov

Kvælstof i landbrugsaftalen

- Kvælstofindsatsen baseres som udgangspunkt på frivillighed med kollektive virkemidler ”så det ikke bliver nødvendigt at øge den målrettede regulering”
- 4.500 tons N ”som udgangspunkt med kollektive virkemidler”
  - Forbehold for manglende ordninger, it-koks i styrelsen og deslige
  - Men fordelingen af de kollektive indsatser er ikke lige over hele landet
- Genbesøg i 2023/24 -> håndtering af resterende indsats

Noget at leve af. Noget at leve for.

Second opinion og lokale analyser - aftaletekst

- "En second opinion vil omfatte en evaluering af det faglige grundlag for kvælstofindsatsen mhp. at afdække, om der er foretaget antagelser, forudsætninger eller valg, som vil kunne lede til en justeret opgørelse af et resterende kvælstofindsatsbehov inden for de juridiske og naturvidenskabelige rammer for vandrammedirektivet."
- Der afsættes 29 mio. kr. til indsatsen. Der nedsættes en task-force, der ledes af Finansministeriet.
- Kommissorie er lige på trapperne
- "I tillæg til second opinion skal der afsættes 16 mio. kr. til i udvalgte marine vådområder at gennemføre lokalt funderede analyser, som skal afdække om der kan findes andre veje til at opnå målopfyldelse, som defineret i EU's Vandrammedirektiv."
- "Med afsæt i resultaterne fra second opinion genbesøges kvælstofindsatsen i 2023/2024 og der træffes beslutning om håndtering af den resterende indsats. Ved genbesøget følges der ligeledes op på landbrugernes søgning på frivillige kvælstofvirkemidler. "

Noget at leve af. Noget at leve for.

Lokalt funderede analyser - L&F fokus

Lokalt funderede skal analysere ”andre veje til målopfyldelse som defineret af VRD”

1. Der bør afsættes midler til **3-5 pilotanalyser** i udvalgte vandområder, hvor der skal foreslås alternative tilgange og virkemidler til **direktivopfyldelse**, med fokus på alle væsentlige presfaktorer.
2. Midlerne skal kunne søges af **kommuner** i samarbejde med det lokale landbrug og andre lokale interessenter, tilknyttet rådgivning fra anerkendte eksperter fra universitet eller konsulentvirksomhed.
3. Rådgivningen skal sikre, at analyserne udføres som forslag til handlingsplaner på en måde, så de – sammen med den evalueringen af det faglige grundlag - kan danne fagligt grundlag for politiske beslutninger omkring den videre indsats ved **genbesøget i 2023/24**.

Noget at leve af. Noget at leve for.

Marine virkemidler

- ”Der afsættes 34 mio. kr. til udviklingsinitiativer for marine virkemidler (f.eks. ålegræs og tang), der som supplement til de landbaserede, kan bidrage til hurtigere opnåelse af god økologisk tilstand i marine vandområder. ”

Muslingeopdræt

Tangdyrkning

Ålegræs transplantering

- Sandcapping
- Stenrev

Noget at leve af. Noget at leve for.

L&F aktiviteter

- Konferencen Vandplaner på Værksted 11. februar
- Regionale møder (21-22-23 + 30. marts)
- COWI analyse, udkom i februar
  - Reference, brug af undtagelser, forventet tidsperspektiv, presfaktorer mm. i nabolande
- Nu høringssvar
  - SEGES understøtter fagligt
- Løbende orientering via hjemmeside
  - Vejledning, foreløbige høringssvar mm.
- Input til 2nd opinion, når kommissorie er på plads (senere i år)

Noget at leve af. Noget at leve for.

Foto: L&F/Sara Elisabeth Frimann Rasmussen

Hvad kan gøres lokalt?

- LF høringssvar adresserer overordnede problemstillinger, med lokale eksempler
- Brug lokal-rapporter fra SEGES
- Sammenlign VP2/VP3 – fagligt samspil med SEGES
  - Miljømål (ålegræs dybdegrænse, klorofylkoncentration)
  - Tilstandsvurderinger
  - Kvælstofmål
  - Indsatskrav
  - Mulighed for kollektive virkemidler

Vandløb i vandplanerne

EnviDan-værktøjet som grundlag for høringssvar og
kommunikation/øvrige aktiviteter

Noget at leve af. Noget at leve for.

Vandløb i vandplanerne

- 18.500 km vandløb er med i planerne (uændret)
- 5.100 km vurderes at være i god økologisk tilstand på nuværende tidspunkt
- Kemisk tilstand fortsat ukendt de fleste steder og kun god tilstand få steder!
- Nye indsatser (3.800 km) skønnes at forbedre yderligere 4.950 km
- Indsatserne er baseret på input fra vandråd og kommuner + spildevand
- Nyt kvalitetselement – fytobenthos: Ingen indsatser ift. det nye element.

-
- Vandløbsvedligeholdelse er fortsat ikke et virkemiddel – men under pres alligevel (ikke-forringelse, må ikke forhindre målopfyldelse)

Vandløb - hovedemner

- Spildevand og miljøfremmede stoffer
  - Allerede fastlagte fysiske indsatser
  - Afgrænsning – hvilke vandløb skal med i planerne?
  - Udpegning – er vandløbene naturlige eller stærkt modificerede?
-
- Vandindvinding
  - Vedligeholdelse
  - Klimasikring

Stærkt modificerede vandløb – hvorfor er de interessante?

- Vandforekomster udpeges som enten naturlige, stærkt modificerede eller kunstige
- Udpegningen har betydning for, hvilke miljømål og hvilke indsatser, der skal gennemføres
- Der er ikke sket en systematisk gennemgang af de danske vandløb

EU-snit	16 %
Danmark	4 %
Tyskland	29 %
Polen	29 %
UK	22 %
Belgien	24 %
Ungarn	49 %
Holland	93 %

Noget at leve af. Noget at leve for.

Stærkt modificeret vandforekomst

To betingelser skal være opfyldt:

1. Vandløbet er stærkt modificeret
2. Den nødvendige indsats vil have signifikante negative effekter på modifikationens funktion

EnviDan-værktøjet

- Baseret på frit tilgængelige data (arealanvendelse, terrænmodel, FOT osv.)
- Vigtige forhold:
  - Kanaliseringsgrad
  - Nedstik
  - Påvirkning af afvandingsklasse (NB! alene ud fra terrændata)
- Beregner vandløbets modifikationsgrad
- Beregner risiko for arealkonsekvenser ved nødvendig indsats: 3 klasser
- **NB! Screening – der vil være afvigelser fra de faktiske forhold!**

1. Beskrivelse af typer

- **Type 1.** Naturligt
- **Type 2.** Næsten naturligt
- **Type 3.** Begrænset påvirket
- **Type 4.** Moderat påvirket (kanaliseret, nedgravet < 1 m)
- **Type 5.** Stor påvirkning (kanaliseret, nedgravet 1-2 m)
- **Type 6.** Meget stor påvirkning (kanaliseret, nedgravet > 2 m)
- **Type 7.** Rørlagte vandløb hvor røret ligger < 1 m under terræn.
- **Type 8.** Rørlagte vandløb hvor røret ligger > 1 m under terræn.

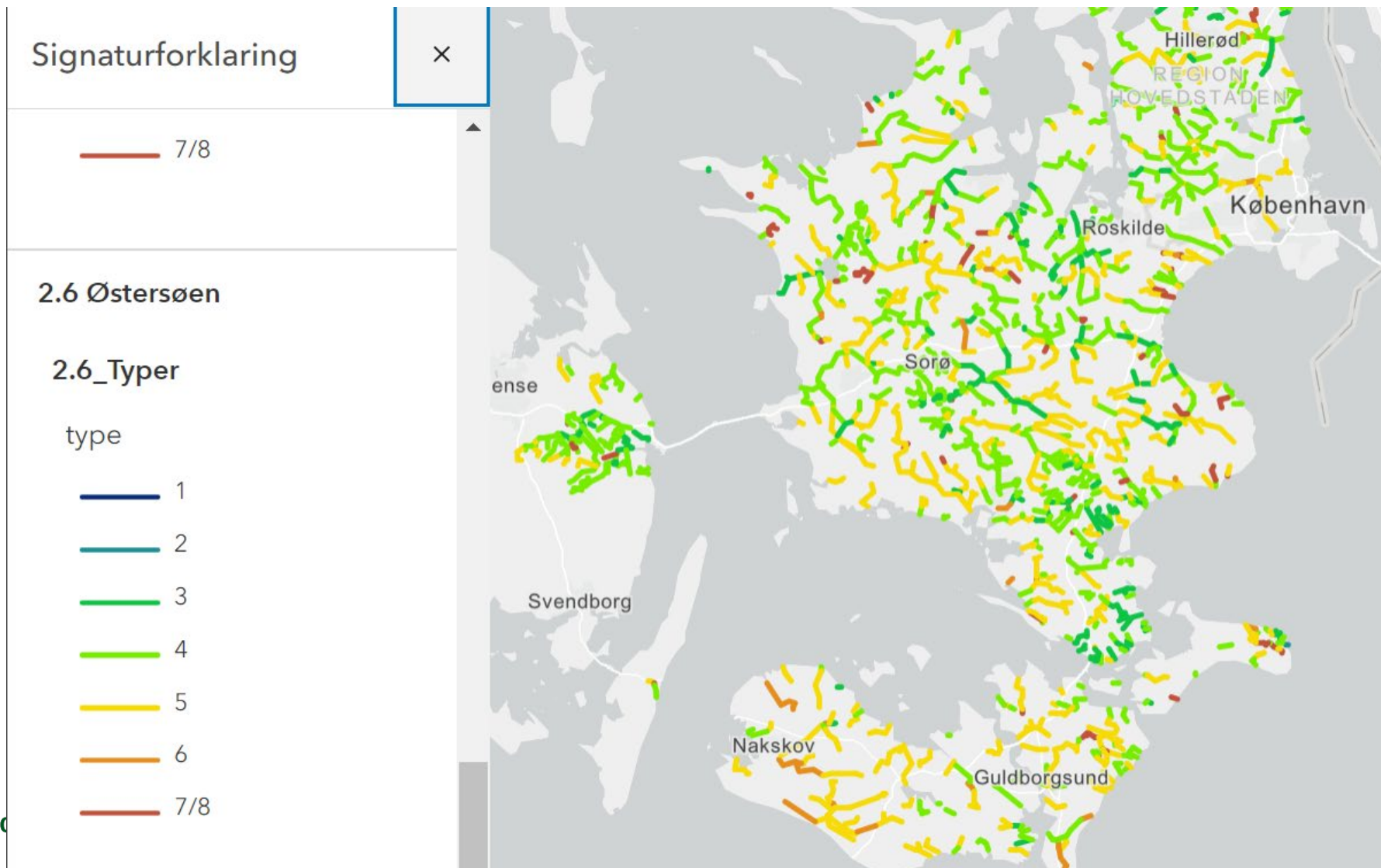
Stigende fysisk påvirkning

Vandløbene inddeles i typer

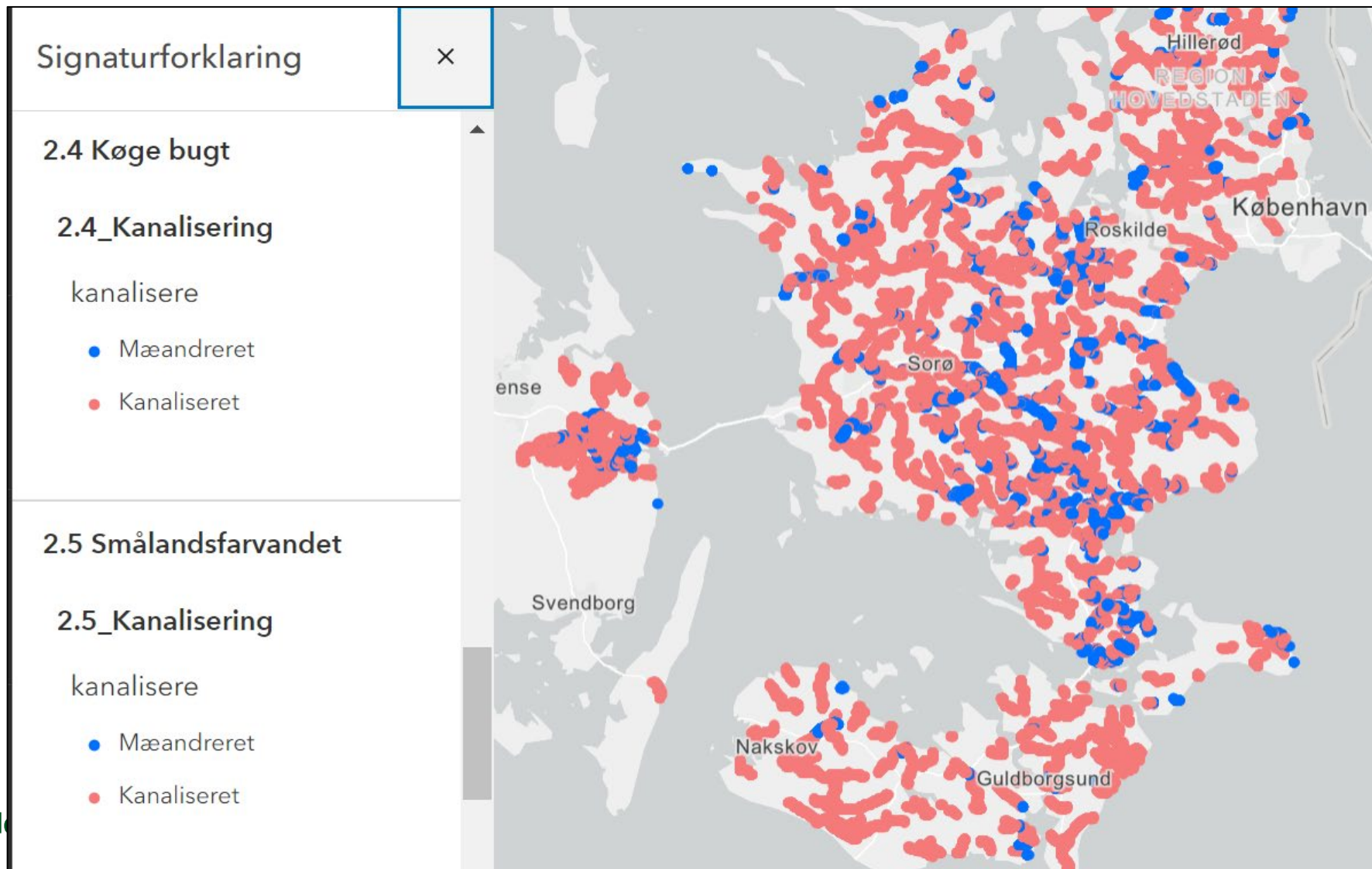
Tabel 3-1 Opsummering af de nødvendige tiltag og virkemidler for de 8 vandløbstyper

Vandløbstype	Nødvendige virkemidler	Afvandingsmæssige konsekvenser
1	Ingen	Ingen
2	Få	Lille
3	Mange men mindre indgribende	Moderat
4	Mange og indgribende	Stor
5	Mange og indgribende	Stor
6	Mange og indgribende	Moderat/stor
7	Få men indgribende	Stor
8	Få men indgribende	Stor

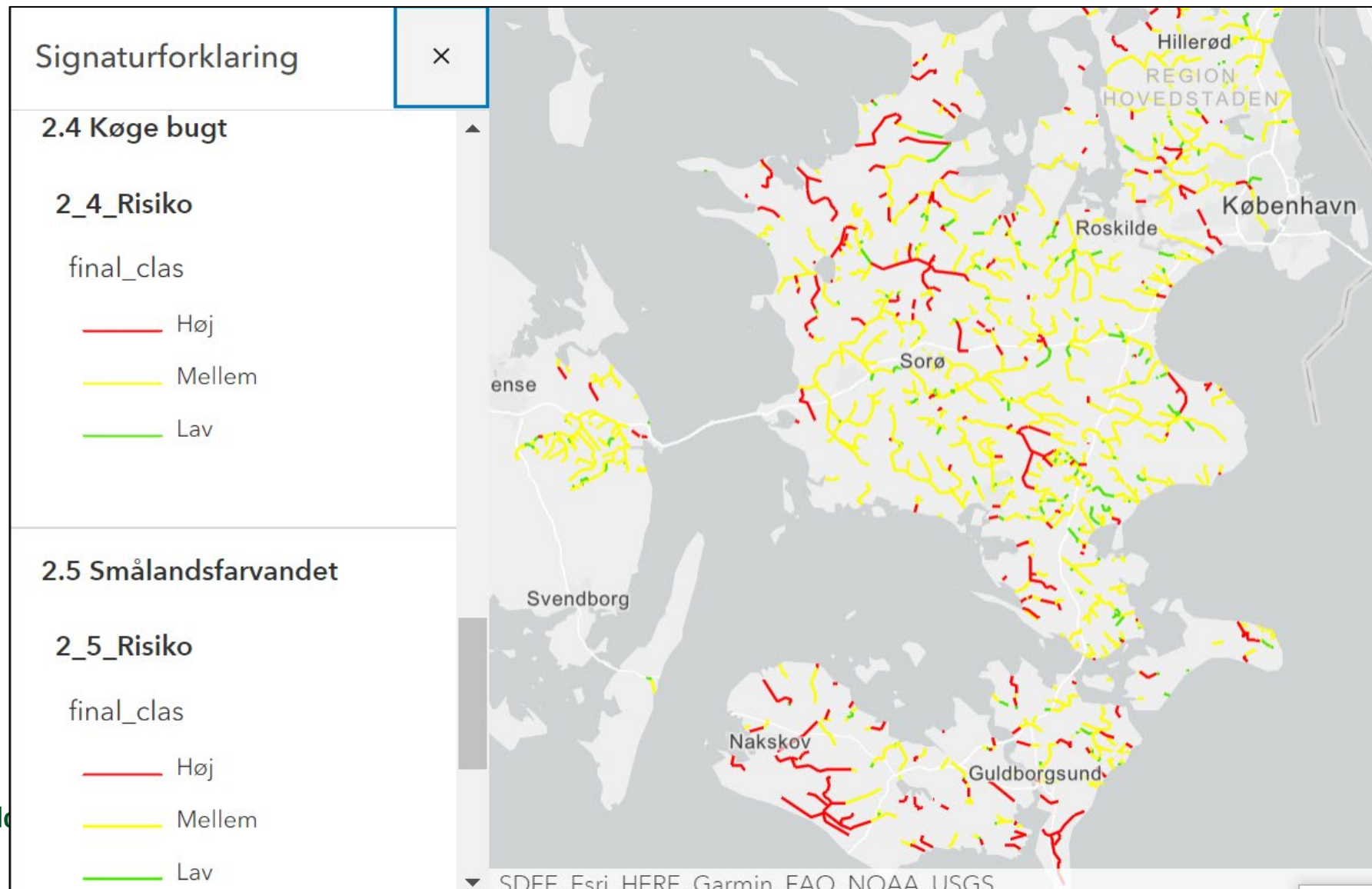
Typeinddeling

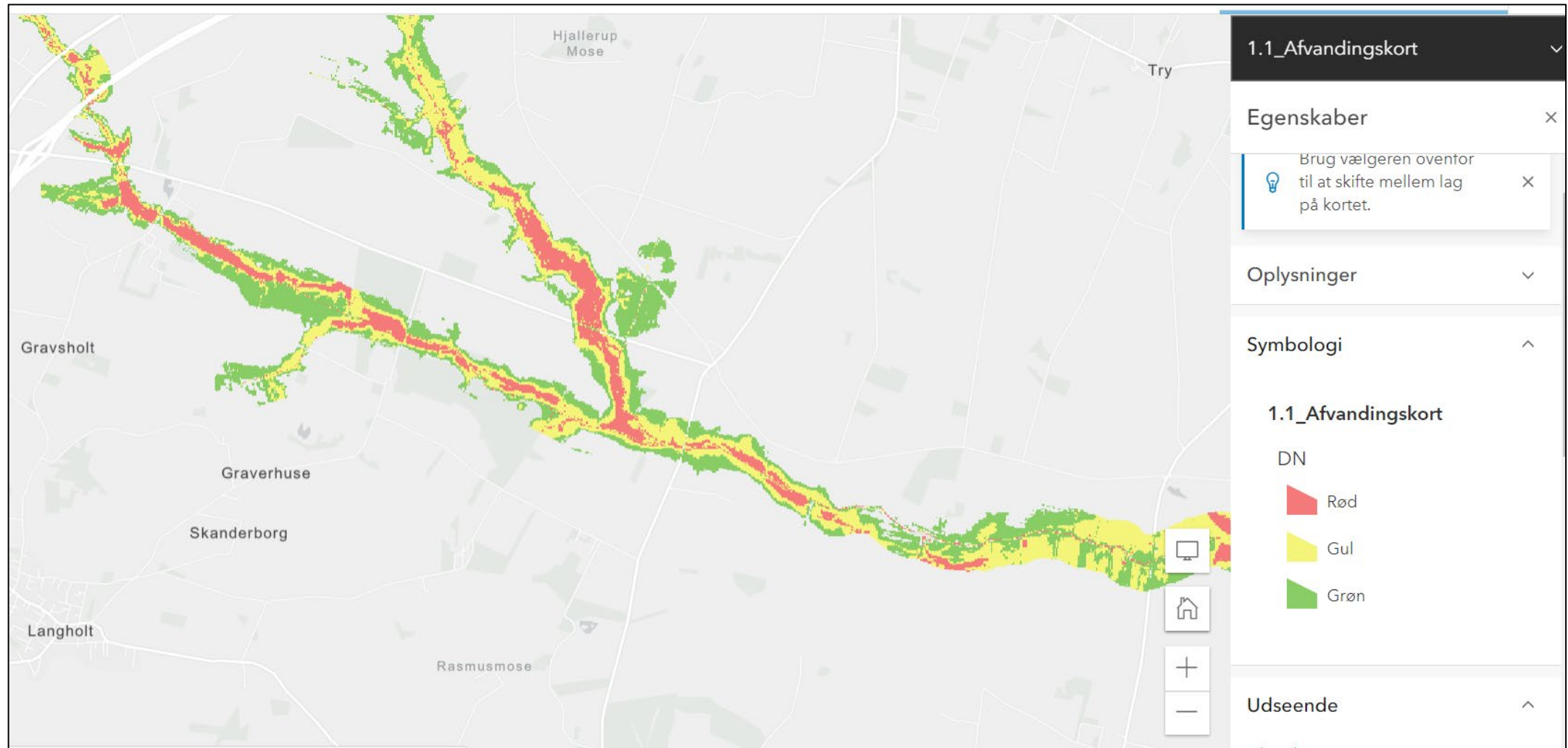
Kanaliseret vs. mæandreret

Samlet risikovurdering på strækninger

Risiko for påvirkning af arealer

Noget at leve af. Noget at leve for.

Anvendelsesmulighederne er talrige

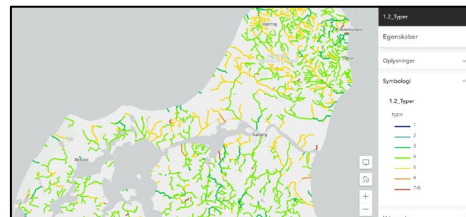
- Revision af udpegning – fra naturlig til stærkt modificeret:
  - Indsatskrav iht. vandplanerne
  - Vandindvinding
  - Vedligeholdelse
- Optimeret valg og placering af virkemidler
- Overordnet prioritering af indsatserne – start hvor konsekvenserne er mindst
- Ændret strækingsopdeling – måske især relevant for typerne 3 og 4
- De små vandløb: udfordring af slyngningsgrad ("de falske slyngninger")
- .....

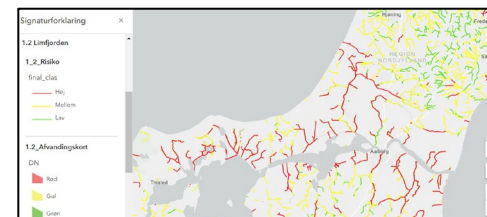
Høringssvar – trin for trin

- Alle vandforekomster (vandløbsstrækninger) analyseres og præsenteres på kort:

- Trin 1: Modifikationsgrad

- Trin 2: Risikoanalyse

- Ud fra kortene udvælges strækninger, som vurderes at være stærkt modificerede
- Høringssvar for et helt opland med angivelse af strækninger og kortene som bilag
- Hvor ligger snittet? Ingen faste kriterier, men pejlemærke:
  - Type 1-3: Stor sandsynlighed for at de er naturlige
  - Type 5-8: Stor sandsynlighed for at de kvalificerer til at være stærkt modificerede
  - Risikokortlægning: Middel og stor risiko med stor sandsynlighed for signifikant negativ effekt

Noget at leve af. Noget at leve for.

Forslag til overordnet sammenhæng

Type	Afvanding - risikoklasse		
	Lav	Mellem	Høj
Type 1			
Type 2			
Type 3			
Type 4			
Type 5			
Type 6			
Type 7/8 (rør)			

Noget at leve af. Noget at leve for.

Indsatser, aktiviteter, organisering

Regionale møder, marts 2022

Noget at leve af. Noget at leve for.

